

Reykjavíkurborg
Velferðarsvið

Skrifstofa: Þjónustu heim
Deild: Húsnæðis- og búsetu
Vinnsla: Ólafía M. Hinriksdóttir
Ábyrgðarmenn: Jóna Guðný Eyjólfsdóttir
Dags. 21. júní 2017
GoPro nr. VEL2017020024

Lagt fyrir fund velferðarráðs þann 22. júní 2017

Greinargerð með tillögum um uppbyggingu sértækra húsnæðisúrræða fyrir fatlað fólk

Efnisyfirlit

Forsaga.....	3
Tillögur um uppbyggingu sértækra húsnæðisúrræða.....	3
Kostnaðarmat.....	5
Greinargerð.....	8
Fjöldi umsækjenda á biðlista.....	8
Skilgreiningar á þjónustuumfangi.....	8
Staðsetning nýrra húsnæðisúrræða.....	9
Forsendur rekstraráætlunar.....	11

Forsaga

Uppbyggingaráætlun sértækra húsnæðisúrræða var upphaflega lögð fram á 306. fundi velferðarráðs þann 2. mars 2017. Tillaga að uppbyggingaráætlun er nú lögð fram til samþykktar.

Auk meðfylgjandi tillagna verður unnið eftir samþykkt frá 310. fundi velferðarráðs þann 18. maí 2017 um að velferðarsviði verði falið að vinna áfangaskipta áætlun til næstu 10 ára um niðurlagningu herbergjasambýla í Reykjavík ásamt kostnaðarmati. Einnig er unnið að byggingu 24 nýrra íbúða fyrir fatlað fólk skv. fyrri samþykktum.

Tillögur um uppbyggingu sértækra húsnæðisúrræða fyrir fatlað fólk í Reykjavík

Lagðar eru fram þrjár tillögur um áfangaskipta uppbyggingaráætlun sértækra húsnæðisúrræða fyrir fatlað fólk árin 2018-2030. Tillögurnar byggja á núverandi biðlistum velferðarsviðs, nýgengi og brottfalli. Alls gera tillögurnar ráð fyrir 78 rýmum í íbúðakjörnum, 44 félagslegum leiguíbúðum fyrir sjálfstæða búsetu með viðeigandi stuðningi og 36–60 félagslegum leiguíbúðum.

Tillaga 1 — Áfangi I (2018–2020)

Íbúðir með viðeigandi stuðningi	Þjónustupörf Flokkur I	2019	44
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga m. geðfötlun	Þjónustupörf Flokkur III	2019	7
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur I	2019	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur II	2020	6
Stuðningur, þjálfun og kennsla fyrir einstaklinga m. þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur I-II	2020	6–8*
Félagslegar leiguíbúðir	Þjónustupörf Flokkur I-II	2020	12–20
Samtals fjöldi rýma			81–91

*Kostnaðaráætlun gerir ráð fyrir 6 rýmum.

Tillaga 2 — Áfangi II (2021–2025)

Íbúðakjarni fyrir einstaklinga m. þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur II	2021	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur II	2022	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með geðfötlun	Þjónustupörf Flokkur II-III	2023	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur III	2024	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur I	2025	6
Félagslegar leiguíbúðir	Þjónustupörf Flokkur I-II	2021–2025	12–20
Samtals fjöldi rýma			42–50

Tillaga 3 — Áfangi III (2026–2030)

Íbúðakjarni fyrir einstaklinga m. geðfötlun	Þjónustupörf Flokkur I-II	2026	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með geðfötlun og í vímuefnaneyslu	Þjónustupörf Flokkur III	2027	6
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir	Þjónustupörf Flokkur III-IV	2027	5
Íbúðakjarni fyrir einstaklinga með geðfötlun	Þjónustupörf Flokkur III	2029	6
Félagslegar leiguíbúðir	Þjónustupörf Flokkur I-II	2026–2030	12–20
Samtals fjöldi rýma			35–43

Kostnaðarmat á tillögum um uppbyggingaráætlun í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fatlað fólk

Skrifstofa fjármála og rekstrar hefur unnið neðangreint kostnaðarlíkan byggt á mönnunarþörf sem tekur mið af útfærslu á grunnmönnun í sértækum húsnæðisúrræðum. Grunnmönnun húsnæðisúrræða er skilgreind sem sú mönnun sem þarf að vera til staðar innan húsnæðisúrræðis til að tryggja öryggismörk í þjónustunni að því gefnu að allir íbúar séu heima, auk þess tekur líkanið mið að þörfum væntra íbúa.

Hver íbúðakjarni er síðan nánar skilgreindur miðað við metnar þjónustuparfir íbúa. Hér að neðan er stutt lýsing á hverjum kjarna fyrir sig, sem jafnframt skýrir mun á kostnaði fyrir hvern kjarna.

Íbúðakjarni A	– þroskahömlun í þjónustuflokki I með sólarhringsþjónustu fyrsta ár í rekstri.
Íbúðakjarni B	– þroskahömlun í þjónustuflokki I með þjónustu til miðnættis alla daga ársins.
Íbúðakjarni C	– þroskahömlun í þjónustuflokki II með sólarhringsþjónustu.
Íbúðakjarni D	– þroskahömlun í þjónustuflokki III með sólarhringsþjónustu.
Íbúðakjarni E	– blandaðar fatlanir og hegðunarerfiðleikar í þjónustuflokki III með sólarhringsþjónustu og að starfsmenn íbúðakjarnans fylgi íbúum í dag- og virkniþjónustu.
Íbúðakjarni F	– geðfötlun í þjónustuflokki III með sólarhringsþjónustu.
Íbúðakjarni G	– geðfötlun og vímuefnaneysla í þjónustuflokki III með sólarhringsþjónustu.
Út frá kjarna H	– sjálfstæð búseta með viðeigandi stuðningi án næturþjónustu.

Tafla 1

Kostnaðar- líkan	Íbúðakjarnar - þjónustuflokkur	Fjöldi rýma	Rekstrar kostnaður	Kostnaður á rými	Stöðugildi á rými
A	Þroskahömlun I	6	83.000	13.833	1,13
B	Þroskahömlun I	6	69.000	11.500	0,90
C	Þroskahömlun II	6	112.000	18.667	1,63
D	Þroskahömlun III	6	180.000	30.000	2,73
E	Þroskahömlun III	5	245.000	49.000	4,88
F	Geðfötlun III	7	72.000	10.286	0,94
G	Geðfötlun III	6	131.000	21.833	1,83
H	Stuðningur út frá kjarna	44	98.000	2.227	0,23

Kostnaðarlíkan í Töflu 1 er í þús. króna og miðast við launa- og verðlagsforsendur þann 1. janúar 2017. Til viðbótar er gert ráð fyrir stofnkostnaði að fjárhæð 3 m.kr. fyrir hvern íbúðakjarna. Fram kemur áætlaður árlegur rekstrarkostnaður fyrir hverja tegund einingar, kostnaður á rými og loks fjöldi stöðugilda á hvert rými. Við mat á rekstrarkostnaði var notast við mönnunarlíkan og vaktaplan útfært af fagskrifstofu. Launakostnaður nemur að meðaltali 88% af rekstrarkostnaði og því mikilvægt að kostnaðaráætlun endurspegli raunhæf mönnunarlíkon.

Uppbyggingaráætlun um sértæk húsnæðisúrræði fyrir árin 2018–2030 er skipt niður í þrjá áfanga. Auk íbúðakjarna er gert ráð fyrir að í hverjum áfanga verði 12–20 félagslegum leiguíbúðum bætt við fyrir þjónustuflokka I-II sem dreifist jafnt innan tímabils hvers áfanga. Þjónusta við íbúa í félagslegum

leiguíbúðum verður í formi almennrar stuðningsþjónustu og er ekki kostnaðarmetin sérstaklega í þessu líkani.

Tafla 2

Áfangi I (2018 - 2020)	Kostn. líkan	Fjöldi rýma	2018	2019	2020
Sjálfstæð búseta með viðeigandi stuðning	H	44		98.000	
Íbúðakjarni III geðfötlun	F	7		72.000	
Íbúðakjarni I þroskahömlun	A	6		83.000	
Íbúðakjarni II þroskahömlun	C	6			112.000
Áfangaheimili I-II þroskahömlun	A	6			83.000
Félagslegar leiguíbúðir I-II	*	12-20	Dreifist yfir fjögurra ára tímabil - stuðningsþjónusta		
Samtals:	448.000	81-89		253.000	195.000

Tafla 3

Áfangi II (2021 - 2025)	Kostn. líkan	Fjöldi rýma	2021	2022	2023	2024	2025
Íbúðakjarni II þroskahömlun	C	6	112.000				
Íbúðakjarni II þroskahömlun	C	6		112.000			
Íbúðakjarni III geðfötlun	F	6			72.000		
Íbúðakjarni III þroskahömlun	D	6				180.000	
Íbúðakjarni I þroskahömlun	A	6					83.000
Félagslegar leiguíbúðir I-II	*	12-20	Dreifist yfir fimm ára tímabil - stuðningsþjónusta				
Samtals:	559.000	42-50	112.000	112.000	72.000	180.000	83.000

Tafla 4

Áfangi III (2026 - 2030)	Kostn. líkan	Fjöldi rýma	2026	2027	2028	2029	2030
Íbúðakjarni III geðfötlun	F	6	72.000				
Íbúðakjarni III geðfötlun og vímuefni	G	6		131.000			
Íbúðakjarni III þroskahömlun	E	5		245.000			
Íbúðakjarni III geðfötlun	F	6				72.000	
Félagslegar leiguíbúðir I-II	*	12-20	Dreifist yfir fimm ára tímabil - stuðningsþjónusta				
Samtals:	520.000	35-43	72.000	376.000	0	72.000	0

Í Töflu 5 hér að neðan má sjá að árlegur rekstrarkostnaður við áfanga 1–3 að meðtöldum stofnkostnaði er áætlaður 1.569 m.kr. á verðlagi 1. janúar 2017. **Byggingarkostnaður og/eða kostnaður vegna kaupa á húsnæði er ekki innifalinn.**

Um er að ræða alls 78 rými í íbúðakjarna, auk 44 rýma í sjálfstæðri búsetu með viðeigandi stuðningi og loks er gert ráð fyrir 36-60 félagslegum leiguíbúðum, sem dreifðust jafnt innan tímabilsins, en stuðningur við íbúa þeirra er ekki inn í þessu kostnaðarmati.

Tafla 5

Samantekt	Rekstrarkostnaður á ári	Stofn kostnaður	Samtals
Áfangi I 2018-2020	448.000	15.000	463.000
Áfangi II 2021-2025	559.000	15.000	574.000
Áfangi III 2026-2030	520.000	12.000	532.000
	1.527.000	42.000	1.569.000

Greinargerð

Uppbyggingaráætlun velferðarsviðs Reykjavíkurborgar fyrir sértæk húsnæðisúrræði skv. reglugerð 370/2016. Áætlunin miðast við tímabilið 2018–2030.

Stefna Reykjavíkurborgar er að allir borgarbúar hafi öruggt húsnæði á viðráðanlegu verði, hvort sem fólk þarfnast stuðnings með sín húsnæðismál eða ekki. Húsnæðisstefna Reykjavíkurborgar nær þannig utan um húsnæðisþarfir allra borgarbúa, óháð eignarformi, stærð og gæðum húsnæðis. Borgarbúar þurfa að geta eignast og/eða leigt húsnæði eftir þörfum hverju sinni.

Borgarráð hefur einnig samþykkt að á nýjum íbúðasvæðum verði haft að leiðarljósi að tryggja fjölbreytileika, gæði, félagslega blöndun, listsköpun og góða nýtingu á landi og innviðum.

Sértæk húsnæðisúrræði eru íbúðarhúsnæði sem gerð hafa verið aðgengileg fyrir tiltekna notkun eða skilgreind sérstaklega fyrir tiltekinn hóp fatlaðs fólks. Slík húsnæðisúrræði þurfa að vera í öllum hverfum borgarinnar þar sem uppbygging mun eiga sér stað og taka skal mið af margbreytileika í íbúðasamsetningu en sú hugmyndafræði byggir á kenningum um félagsauð og gildi hans í samfélögum.

Stefna Reykjavíkurborgar í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum sem samþykkt var í velferðarráði þann 3. apríl 2014 og í borgarstjórn þann 15. apríl 2014 markar vegferð borgarinnar í þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum fyrir árin 2013–2023. Stefnan byggir á hugmyndafræði um sjálfstætt líf og á sér skírskotun í samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks. Í stefnunni segir meðal annars:

„Fatlað fólk skal hafa val um húsnæði til jafns við aðra. Nægjanlegt framboð skal vera af sértæku húsnæði fyrir fatlað fólk sem Reykjavíkurborg ber ábyrgð á. Mæta þarf þörfum fatlaðs fólks varðandi leiguhúsnæði af hálfu borgarinnar, þeim sem á þurfa að halda og velja slíkt húsnæði. Reykjavíkurborg ber ábyrgð á uppbyggingu húsnæðis sem mætir sértækum þörfum fólks vegna fötlunar þeirra. Sérstaklega verður metið hvort kostur sé að borgin bjóði upp á húsnæði sem ætlað er til skemmri tíma fyrir ungt, fatlað fólk sem er í námi eða að flytja í fyrsta sinn úr foreldrahúsum“.

Fjöldi umsækjenda á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum

Þann 1. janúar 2017 var 161 einstaklingur á bið eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fatlað fólk hjá velferðarsviði Reykjavíkurborgar, þar af voru 46 einstaklingar með geðfötlun og 115 með proskahömlun og skyldar raskanir. Auk nýrra umsókna biðu 27 einstaklingar eftir milliflutningi úr einu sértæku húsnæðisúrræði í annað.

Fjölgun hefur orðið á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir eftir yfirfærslu málaflokks fatlaðs fólks til sveitarfélaga en haustið 2010 voru alls 50 einstaklingar á biðlista hjá Svæðisskrifstofu Reykjavíkur. Fjölgunin er mest meðal umsækjenda með litlar þjónustubarfir.

Sértæk húsnæðisúrræði skilgreind eftir þjónustuumfangi

Árið 2012 skilaði starfshópur skýrslu vegna mats á þjónustubörfum notenda í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir. Hópurinn lagði til að skilgreindir yrðu ákveðnir þjónustuflokkar út frá þjónustuumfangi notenda og hefur sú tillaga verið yfirfærð yfir á notendur í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir geðfatlaða einstaklinga. Tillagan hljóðaði upp á alls þrjá þjónustuflokka; flokk I, II og III.

Flokkur	Þjónustuumfang	Skilgreining
Flokkur I	Lítið – íbúar metnir með litlar þjónustubarfir	Skert færni sem háir athöfnum daglegs lífs. Þörf fyrir þjónustu er metin undir meðallagi, dagleg aðstoð og eftirlit. Þarf að jafnaði ekki næturvakt eða öryggis-næturvakt.
Flokkur II	Meðal – íbúar metnir með meðal þjónustubarfir	Mikil skerðing á hæfni og færni. Þarf stuðning við athafnir dagslegs lífs. Þörf fyrir þjónustu er metin í meðallagi, dagleg umsjón og stuðningur. Þarf reglulegt innlit að næturlagi.
Flokkur III	Mikið – íbúar metnir með miklar þjónustubarfir	Mjög mikil skerðing, þarf stöðugt eftirlit og stuðning við athafnir daglegs lífs. Þörf fyrir þjónustu er mikil. Þarf stöðuga umönnun á næturnar (t.d. vegna sondu, krampa o.þ.h.).

Í skýrslu starfshóps um útfærslu á grunnmönnun húsnæðisúrræða eftir þjónustuþyngd og notkun dálkaframsetningar í launaáætlunum árið 2016 var bætt við einum þjónustuflokki, flokki IV í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Flokkur IV er skilgreindur þannig: Mikið þjónustuumfang, mjög mikil skerðing, þarf öflugt eftirlit og stöðugan stuðning við allar athafnir daglegs lífs. Þörf fyrir þjónustu er mikil allan sólarhringinn.

Skýrslan var kynnt í velferðarráði þann 1. september 2016 og tekið er mið af tillögum starfshópsins við gerð þessarar áætlunar.

Staðsetning nýrra húsnæðisúrræða

Í húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar er lögð áhersla á félagslega blöndun og því er gert ráð fyrir uppbyggingu sértækra húsnæðisúrræða á flestum nýjum uppbyggingarsvæðum. Húsnæðis- og búsetudeild hefur gert áætlun um staðsetningu nýrra heimila með hliðsjón af húsnæðisáætlun en hafa þarf fyrirvara í áætluninni vegna skipulagsmála og ljóst er að tilfærslur þurfa að geta átt sér stað þar sem svæðin munu byggjast upp á ólíkum tímabilum. Velferðarsvið mun forgangsraða nýbyggingum út frá áfangaskiptri áætlun, sbr. framangreindar tillögur.

Velferðarsvið hefur staðsett á bilinu 123–126 rými í sértækum húsnæðisúrræðum skv. húsnæðisáætlun Reykjavíkurborgar og aðalskipulagi fyrir árin 2010–2030. Um er að ræða sérhannaða íbúðakjarna, íbúðakjarna í almennu fjölbýli og félagslegar leiguíbúðir/út frá kjarna þjónustu. Auk þessara 123–126 heimila vinnur velferðarsvið að tveimur sérverkefnum í samvinnu við ríkið og er þeirra ekki getið hér þar sem verkefnin verða fjármögnuð með öðrum hætti. Enn fremur er athygli vakin á því að hér er ekki tekið tillit til mögulegra flutninga á eldri íbúðakjörnum eða annarri starfsemi velferðarsviðs í nýtt húsnæði.

Spöng

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Áfangaheimili	6
Þroskahömlun	Út frá kjarna/Utankjarna I	4

Nauthólsvegur HR

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur III	6

Skerjafjörður

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur I	6
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur II	6
Geðfötlun	Þjónustuflokkur III	6
Geðfötlun/Þroskahömlun	Út frá kjarna/Utankjarna	10

Vogabyggð

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur IV	6
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur I - II	2 x 6
Þroskahömlun	Út frá kjarna/Utankjarna	8–10

Suður-Mjódd

Fötlun	Gerð	Rými
Geðfötlun	Þjónustuflokkur II	6

Vesturbugt

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur I	6
Þroskahömlun	Út frá kjarna/Utankjarna	4

Bryggjuhverfi

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur II	6

Kirkjusandur

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur IV	5–6
Þroskahömlun/Geðfötlun	Út frá kjarna/Utankjarna	4

*Mögulegt samstarf með Þroskahjálp

Landhelgisgæslureitur

Fötlun	Gerð	Rými
Geðfötlun	Þjónustuflokkur III	6
Geðfötlun	Út frá kjarna/Utankjarna	4

Keilugrandi

Fötlun	Gerð	Rými
Geðfötlun	Þjónustuflokkur II	6

Keldur

Fötlun	Gerð	Rými
Þroskahömlun	Þjónustuflokkur II	6

Forsendur rekstraráætlunar fyrir íbúðakjarna

Árið 2016 var starfandi starfshópur um útfærslu á grunnmönnun húsnæðisúrræða eftir þjónustuþyngd og notkun dálkaframsetningar í launaáætlun eins og áður kom fram. Tilgangur starfshópsins var að meta og ákvarða grunnmönnun fyrir hvert húsnæðisúrræði m.v. þjónustuþyngd I-IV og að meta og koma til móts við sérstakar mönnunarþarfir vegna íbúasamsetningar þar sem við á. Að auki var starfshópnum ætlað að tryggja jafnræði í starfsmannahaldi og þar með þjónustu við íbúa í sértækum húsnæðisúrræðum. Tekið er mið af tillögum starfshópsins í útreikningum á kostnaði.

Starfshópurinn lagði til að hugtakið grunnmönnun yrði skilgreint sem sú mönnun sem þarf að vera til staðar innan húsnæðisúrræðis til að tryggja öryggismörk í þjónustunni að því gefnu að allir íbúar séu heima. Lagt var til að grunnmönnun yrði skipulögð með eftirfarandi hætti:

Grunnmönnun í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir

Þjónustuflokkur I: Einn starfsmaður á vakt fyrir hverja fjóra íbúa, engin næturvakt. Í þessum flokki eru eftirtalin heimili; Bröndukvísl, Skipholt, Ránargata, Einarsnes, Hátún, Starengi og Skúlagata. Á Skúlagötu er næturvakt og þarfnast það fyrirkomulag endurskoðunar.

Þjónustuflokkur II: Að jafnaði einn og hálfur starfsmaður á vakt fyrir hverja fjóra íbúa en tveir á álagstímum á vökutíma auk næturvaktar. Í þessum flokki eru eftirtalin heimili; Vesturbrún, Fannafold, Sporhamrar, Hólaberg, Stigahlíð, Grundarland og Njálsgata.

Þjónustuflokkur III: Tveir og hálfur starfsmaður á vakt fyrir hverja fjóra íbúa á vökutíma auk næturvaktar. Í þessum flokki eru eftirtalin heimili; Viðarrimi, Mýrarás, Bleikargróf, Vættaborgir, Vallengi, Skagasel, Rangársel, Hlaðbær, Þorlaksgeisli (eldri kjarninn), Tindasel, Hólmasund, Sólheimar, Stigahlíð, Mururimi og Kleppsvegur. Heimili fyrir börn að Móvaði og Þingvaði eru einnig í

þjónustuflokki III en vegna sérstöðu þeirra er ekki fjallað um þau með hliðsjón af grunnmönnun í þessari greinargerð.

Þjónustuflokkur IV: Að lágmarki einn starfsmaður á vakt fyrir hvern íbúa á vökutíma. Gert er ráð fyrir tveimur starfsmönnum á næturvakt til að tryggja öryggi íbúa og starfsmanna. Heimili í þessum flokki eru Barðastaðir, Byggðarendi, Jöklasel og Þorlaksgeisli (nýi kjarninn).

Eins og áður segir er grunnmönnun skilgreind sem sú mönnun sem þarf að vera til staðar innan húsnæðisúrræðis til að tryggja öryggismörk í þjónustunni að því gefnu að allir íbúar séu heima. Í grunnmönnun er ekki gert ráð fyrir sérþörfum íbúa eða sérstökum aðstæðum á heimilum, s.s. vegna veikinda íbúa og/eða starfsmanna, húsnæðis og þess háttar. Dálkaframsetning í fjárhagsáætlunargerð er í þróun til að fanga þarfir umfram grunnmönnun og til að skilgreina áhrifaþætti s.s. utankjarnaþjónustu og stjórnunarpátt. Einnig er gert ráð fyrir að hægt sé að setja þar fram færri starfsmenn en grunnmönnun gerir ráð fyrir til dæmis á þeim tímum sólarhrings þegar margir íbúar eru að heiman s.s. í dagþjónustu.

Starfshópurinn mat það svo að endurskoða þurfi skilgreiningu á þjónustuumfangi nokkurra heimila en það eru m.a. Hólmasund, Sólheimar og Vættaborgir þar sem hjúkrunar- og umönnunarþarfir eru svo miklar að mönnun þarf að vera sambærileg þjónustuflokki IV en stjórnun getur tekið mið af þjónustuflokki III.

Einnig taldi hópurinn að endurskoða þurfi skilgreiningu á þjónustuumfangi fyrir Kleppsveg og Rangársel sem eru núna í flokki III auk Hátúns sem er í flokki I.

Allar sérþarfir og óvenjulegar aðstæður þarf að skoða sérstaklega og er dálkaframsetningin í þróun til að fanga þessa þætti.

Sértæk húsnæðisúrræði fyrir geðfatlaða

Sama skilgreining á grunnmönnun er notuð í sértækum húsnæðisúrræðum fyrir geðfatlaða einstaklinga.

Þjónustuflokkur I: 0,8 starfsmaður á vakt fyrir hverja 4 íbúa, engin næturvakt. Starfsmaður þarf að hafa viðveru á ákveðnum tímum dags og vera til taks fyrir íbúa ef á þarf að halda. Heimili í þessum flokki eru Lindargata (báðir kjarnarnir) og Skarphéðingsgata. Bergþórugata var áður í þessum flokki en þjónustar út frá kjarna.

Þjónustuflokkur II: 1,5 starfsmaður á vakt fyrir hverja 4 íbúa á vökutíma, engin næturvakt. Heimili í þessum flokki eru Starengi, Austurbrún, Sléttuvegur, Hverfisgata og annar kjarninn í Bríetartúni.

Þjónustuflokkur III: 2 starfsmenn á vakt fyrir hverja 4 íbúa á vökutíma auk næturvaktar. Heimili í þessum flokki eru Flókagata, Dalbraut, Bríetartún, Hraunbær, Þórðarsveigur og Miklabraut. Að auki fellur búsetuendurhæfing fyrir geðfatlaða að Gunnarsbraut og Sóleyjargötu í þennan flokk.

Við ákvörðun grunnmönnunar er ekki tekið tillit til sveiflukenndra þjónustuþarfa en breytingar á þjónustuþörfum geta verið tíðar hjá geðfötluðum einstaklingum og mun tíðari en hjá fólki með þroskahömlun og skyldar raskanir. Eitt af markmiðunum með útfærslu á grunnmönnun og dálkaframsetningu er að hægt verði að grípa fyrr inn með hækkun eða lækkun fjárheimilda, eftir því sem við á, ef upp koma aðstæður sem bregðast þarf við.

Starfshópurinn telur að endurskoða þurfi einnig skilgreiningu þjónustuumfangs á heimilum fyrir geðfatlaða einstaklinga á sama hátt og á heimilum fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir. Þannig er það mat fulltrúa starfshópsins að færa þurfi heimilin að Hverfisgötu og Starengi í þjónustuflokk III.

Gerð uppbyggingaráætlunar sértækra húsnæðisúrræða fyrir fatlað fólk

Sumarið 2016 voru tengiliðir (ráðgjafar) á þjónustumiðstöðum við úthlutunarteymi sértækra húsnæðisúrræða beðnir um að greina sérstaklega alla umsækjendur á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fatlaða einstaklinga. Niðurstöður þeirrar vinnu má sjá hér að neðan.

Sjálfstæð búseta með viðeigandi stuðningi

Sjálfstæð búseta með viðeigandi stuðningi felur í sér að einstaklingur býr í íbúð í einu af hverfum Reykjavíkurborgar og fær þann stuðning sem hann þarf til að lifa og búa sjálfstæðu lífi á eigin forsendum.

Á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum eru 44 einstaklingar sem taldir eru geta búið sjálfstætt með stuðningi skv. faglegu mati ráðgjafa.

Skipting eftir þjónustumiðstöðvum

Þjónustumiðstöð	Þroskahömlun	Geðfötlun
ÞÁG	3	2
ÞB	3	4
ÞGK	11	0
ÞLH	6	4
ÞVMH	4	7
Samtals	27	17

Haft var samráð við forstöðumenn sem veita þjónustu út frá kjarna hjá velferðarsviði, bæði á heimilum fyrir fólk með þroskahömlun og geðfötlun til að fá raunverulegt mat á fjölda klukkustunda sem einstaklingar með sambærilega þjónustu eru að fá. Niðurstaðan var sú að meðaltali má gera ráð fyrir að einstaklingar með þessar þjónustubarfir þurfi að fá stuðning í um 4–16 klukkustundir á viku. Gera þarf ráð fyrir að stuðningurinn verði sveiflukenndur og eflaust meiri í byrjun en síðar yrði. Lykilatriði er að stuðningurinn falli aldrei niður s.s. vegna manneklu eða veikinda starfsfólks.

Til þess að hægt sé að veita heildstæðan stuðning til sjálfstæðs lífs þar sem aðstoð og þjónusta á heimili einstaklingsins er á hans forsendum, byggð á óskum hans og ákvörðunum eins og frekast er unnt, þá þarf að vera ákveðinn ábyrgðaraðili á þjónustunni. Farið var af stað með þá hugmynd að stofna eitt þjónustuteymi sem myndi sinna allri þjónustunni við þessa 44 einstaklinga víðs vegar um Reykjavík og rekstur þess og mönnun yrði með sambærilegum hætti og einn íbúðakjarni í þjónustuflokki II fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Þegar tillagan var kynnt fyrir framkvæmdastjórum þjónustumiðstöðva, töldu þeir hins vegar farsælla að þjónustan yrði hverfabundin og óskuðu eftir því að hver þjónustumiðstöð gæti útfært fyrirkomulagið eftir því sem best hentaði í hverju hverfi. Þjónustan væri þá ýmist veitt sem þjónusta út frá kjarna eða frá sérstöku teymi innan þjónustumiðstöðvarinnar. Þessi leið gæti einnig gefist vel en þá er mikilvægt að skýr kröfulýsing liggja fyrir áður en verkefnið fer af stað. Mönnunarlíkanið sem þjónustumiðstöðvarnar munu styðjast við þarf að vera sveigjanlegt og geta tekið breytingum út frá þeim stuðningsþörfum sem einstaklingarnir hafa hverju sinni. Svigrúm þarf að vera til faglegrar vinnu og utanumhalds og því

má áætla að með hverju stöðugildi fagmanns þurfi fjórar til sex klukkustundir á viku í undirbúning. Síðast en ekki síst þarf að vera skilgreindur ábyrgðaraðili fyrir þjónustunni. Sé talin þörf á sérstöku farartæki, þarf einnig að gera ráð fyrir slíkum kostnaði sem gæti verið um 900 þúsund krónur á ári ef miðað er við kostnað annarra starfseininga sviðsins.

Stuðningur, þjálfun og kennsla

Stuðningur, þjálfun og kennsla er áfangaheimili/tímabundin búseta í eitt til þrjú ár fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Markmiðið er að vinna að þjálfun og stuðningi við íbúa og auka hæfni þeirra til sjálfstæðrar búsetu með hliðsjón af einstaklingsbundinni getu.

Í ársbyrjun 2017 eru níu einstaklingar að bíða eftir áfangaheimili með það að markmiði að fara síðar í sjálfstæða búsetu með viðeigandi stuðningi.

Í húsnaðisáætlun Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir áfangaheimili í Spönginni og rekstraráætlunin miðast við íbúðakjarna í þjónustuflokki I fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Árið 2017 rekur velferðarsvið Reykjavíkurborgar þrjú áfangaheimili, þar af tvö herbergjasambýli fyrir einstaklinga með geðfötlun og einn íbúðakjarna fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Í heildina eru það 23 rými, 17 rými fyrir geðfatlaða einstaklinga og 6 rými fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir. Til þess að viðhalda markmiðum áfangaheimila verður að vera til staðar þjónustukeðja sem gerir einstaklingum kleift að fara í sjálfstæða búsetu með viðeigandi stuðningi eða þjónustu út frá kjarna að loknum stuðningi, kennslu og þjálfun. Því þarf að gera ráð fyrir að Félagsbústaðir kaupi árlega þrjár til fimm íbúðir sem eru sérstaklega merktar í það verkefni að styðja við sjálfstæða búsetu einstaklinga sem búa á áfangaheimilum.

Íbúðakjarnar

Íbúðakjarnar eru íbúðir fatlaðs fólks, nokkrar saman í húsi. Í sumum íbúðakjörnum er sameiginlegt rými sem samanstendur af stofu, eldhúsi, þvottahúsi og geymslu en í öðrum íbúðakjörnum er ekkert sameiginlegt rými annað en starfsmannaaðstaða.

Samkvæmt mati ráðgjafa eru 12 einstaklingar með þroskahömlun og skyldar raskanir í flokki I sem þurfa á íbúðakjarna að halda.

Þjónustuflokkur I

Fötlun	Fjöldi
Þroskahömlun*	12
Geðfötlun	0

*Í upphafi þyrfti að vera til staðar næturvakt sem væri svo hægt að taka af.

Gert er ráð fyrir íbúðakjarna í þjónustuflokki I fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir í Vogabyggð, Vesturbugt og Skerjafirði auk þess sem eitt heimilið er ennþá óstaðsett. Gert er ráð fyrir sex rýmum á hverjum stað svo að í heildina er um að ræða 24 rými. Þessi rými eru talin ná að mæta þeirri þörf sem er fyrir hendi og nýgengni til ársins 2030.

Þjónustuflokkur II

Fötlun	Fjöldi
Þroskahömlun	21
Geðfötlun*	10**

*Ekki er gert ráð fyrir næturvakt í þjónustuflokki II hjá geðfötluðum einstaklingum.

**Þar af eru tveir að bíða eftir tvígreiningakjarna.

Gert er ráð fyrir að í Vogabyggð, Skerjafirði, Keldum og Bryggjuhverfi rísi íbúðakjarnar í þjónustuflokki II fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir. Gert er ráð yfir að hver kjarni verði með sex rýmum þannig að heildarfjöldi rýma verði 24. Auk þess er gert ráð fyrir íbúðakjarna í flokki II fyrir einstaklinga með geðfötlun að Keilugranda og Suður-Mjódd; alls 12 rými. Þessi rými eru talin ná að mæta þeim einstaklingum sem eru á biðlista í flokki II en fylgjast þarf með nýgengni til ársins 2030 og endurskoða áætlunina ef þörf krefur.

Þjónustuflokkur III - IV

Fötlun	Fjöldi
Þroskahömlun - blandaðar fatlanir / hegðunarerfiðleikar *	9
Þroskahömlun - fjölfötlun / umönnun	6

*Einhverfa er inni í þessari tölu.

Gert er ráð fyrir íbúðakjörnum í þjónustuflokki III og IV fyrir einstaklinga með þroskahömlun og skyldar raskanir í Vogabyggð, Nauthólsvegi og Kirkjusandi. Áætlunin gerir ráð fyrir fimm til sex íbúðum í hverjum kjarna í flokki III en í flokki IV að hámarki fimm rýmum. Í heildina verður um að ræða 15–18 rými. Uppbyggingaráætlunin nær að koma til móts við umsækjendur á biðlista og nýgengni til ársins 2030 að því gefnu að nýr íbúðakjarni, sem samþykkt var að opna í velferðar- og borgarráði í apríl 2016 verði kominn í notkun fyrir árið 2020.

Fötlun	Fjöldi
Geðfötlun - þurfa stuðning 24 tíma sólarhrings	11*

*Þar af eru þrír sem þurfa úrræði þar sem vímuefnaneysla er leyfð.

Í áætluninni er gert ráð fyrir íbúðakjörnum í þjónustuflokki III fyrir einstaklinga með geðfötlun á Landhelgisgæslureitnum og í Skerjafirði. Hins vegar verður sá möguleiki einnig skoðaður að staðsetja þessa íbúðakjarna í sérstígagangi í almennu fjölbýlishúsi því að reynslan af því er góð. Hvor íbúðakjarni verður með sex rýmum þannig að í heildina verða 12 rými. Áætlunin nær að koma til móts við þá umsækjendur sem eru á biðlista en fylgjast þarf með nýgengni og endurskoða áætlun ef þörf krefur á tímabilinu.

Sérnsiðin úrræði

Átta einstaklingar eru á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir fólk með þroskahömlun og skyldar raskanir og þurfa sérnsiðnar lausnir. Ekki hefur verið tekið saman með nákvæmum hætti hvers konar lausnir henta fyrir hópinn en þar á meðal eru t.a.m. úrræði sem þurfa að vera staðsett fjarri höfuðborgarsvæðinu. Gera þarf ráð fyrir fjármagni til að leysa málefni þessara einstaklinga í fjárhagsáætlun velferðarsviðs.

Kostnaður við þjónustu vegna þessara einstaklinga er sveiflukenndur og mikilvægt er að tengja kostnaðinn við SIS-matið og mat á auka stuðningsþörfum sé það fyrir hendi.